

Ünnepeink

Tavasszal mindig sok ünnepünk van. Húsvét, karácsony mellett a legkedvesebb ünnepünk, a keresztény hívők számára pedig éppen a legnagyobb, hiszen ebben fejeződik ki hitünk lényege, a megváltás. Aztán itt van március 15-e, ami állami ünnepeink sorában a szívünkhöz legközelebb álló. Sokan reménykedtek abban, hogy október 23-a is hasonló lelki tartalommal telik meg, de sajnos ez nem következett be. Túl sokáig szapulták, mocskolták, s tudjuk, hogy a legnagyobb hazugság is hihetővé válik, ha kellő ideig sulykolják. Erre pedig évtizedek álltak rendelkezésre.

Annyira nem is hiányzik! – hallom sokszor. Pedig az ünnep nagyon fontos része életünknek, külsőségei nagyon jellemzőek minden népre, közösségre. Láthatjuk a tévében, miként ünneplik a farsangot a brazilok a riói karneválon, az olaszok Velencében. Ünnepeik vannak azonban a kisebb közösségeknek is, a falunap, a szüreti mulatság, a búcsú a Herencsényhez hasonló kistelepülések életében is az év meghatározó eseménye. Persze a törekvőbb közösségek, városok nagyobb rendezvényekre is vállalkoznak. Farsang idején láthatjuk a Mohács környéki sokácok busójárását, vagy a gyarmati szent Anna napi Palóc búcsút, ahol tízezrek jönnek össze.

Az ünnep nem csupán rendezvény, vagy esemény, ahogyan mondani szokták. Az ünnep üzeneteket hordoz, üzeneteket a rendező közösségnek, és üzeneteket azoknak is, akiket megszólítanak, meghívznak. A vendégeknek. Megmutatják értékrendjüket, mi az, ami fontos számukra. A mohácsi sokácok horvát gyökereiket, a balassagyarmati búcsú résztvevői palóc mivoltukat, viseletüket, hitüket hangsúlyozzák. Az ünnepben felfedezhetjük a tisztelet, a megbecsülés, a hagyomány és az előretétekintés jeleit egyaránt. S az ünnep az igényességre, a minőségre való törekvés is. Többet akarunk mutatni, mint amik vagyunk a szürke hétköznapokban.

(Folytatás a 2. oldalon)

Herencsényi Község Önkormányzata
a Herencsényi Római Katolikus Egyházközség
a Palócföld Alapítvány
és
Herencsényi polgárai

tisztelettel meghívják
Önt és kedves hozzátartozóját

a herencsényi katolikus templomban

2009. április 26-án

tartandó

Országos Búzaszentelő Szentmisére és Búzaszentelő Ünnepségre.

PROGRAM:

- 09.00 Gyülekező a Herencsényi Fonóban
(Herencsény, Kossuth u. 50.)
- 09.40 A búcsúsok elindulása a templomba
- 10.00 Országos Búzaszentelő Szentmise és körmenet
A szentmisét Varga Lajos váci segédpüspök celebrálja
A résztvevőket köszönti Becsó Zsolt, Nógrád Megye
Önkormányzatának elnöke

Szeretettel várjuk Önöket községünkben
e szép országos hagyomány herencsényi rendezvényén.

A vendéglátók nevében, tisztelettel:

Jusztin Józsefné
polgármester

(Folytatás az 1. oldalról)

Ünnepeink

Mi herencsényiek, büszkéek lehetünk ünnepeinkre. A palóc búcsúnk messze túlmutat megyénk határain is, ennek köszönhető, hogy az idén, április 26-án mi rendezhetjük az országos búzaszentelőt. Szép, egyszeri esemény lesz falunk történetében, de jó lenne, ha a búzaszentelők részvevői is úgy gondolnának rá évek múlva is, mint egy emlékezetesre.

Az ünnepek a rendezők számára sok fáradtsággal, törődéssel járnak, de a sok munka mellett se feledkezzünk meg a lényegről, hogy lélekben is felkészülve éljük meg az esemény élményét. Mert az ünnep nem csupán dicsekvés, nem csak reklám a közösségnek, hanem annak magasabb lelki tartalma van. A palócok ünnepei általában vallási tartalommal is bírnak. A falunapok, búcsúk része a szent mise, a körmenet. A mi búzaszentelőinknek is a lényege a Mindenható gondoskodásába vetett hit.

Ma már kevesen gazdálkodnak a faluban, nem a kertünk, kis földünk növényeitől, pár háziállatunktól függ a jövőnk, az életünk, mint nagyszüleinknek, de könnyíti lelkünket az a tudat, hogy az Isten figyel ránk. Azért voltak boldogabbak őseink, mert nem akartak mindent maguk megoldani, rábízta magukat a Teremtőre.

A jó közösség legfőbb erénye, hogy minden tagjára oda tud figyelni, és mindenkit a maga helyén kezel. Nem kivételez és nem mellőz, mert mindkettő erkölcsileg romboló hatású. Ahogyan a Biblia mondja: aki a méltatlant felemeli, az igazat csalja meg. Persze nagyon ritka az a közösség, amely ezt a zsinórmértéket maradéktalanul be tudja tartani, de már maga az igazságosságra

való törekvés is építő jellegű. Tudjuk, hogy a mi közösségünk sem olyan erős már, mint egykor volt, de még mindig erősebb, mint a magyar falvak általában. Kérek mindenkit, hogy jöjjön el a búzaszentelőre, ha idejük, egészségük engedi, vegyenek részt az előkészületekben is.

Olyan világban élünk, ahol csak az látszik, ami mutatja magát. A reklámok harsánysága miatt az ingerküszöbünk már olyan magas, hogy az értéket önmagában nehezen fedezhetjük fel. A jó bornak is kell a cégér – ahogyan mondani szokták –, de nem mindegy, hogy milyen reklámot csinálunk magunknak. Mindannyiunk érdeke, hogy forogjon falunk neve, terjedjen jóhírünk, példánk a világban.

Pekár István

Önkormányzati hírek

Csökkenő adósság, megmaradó munkahelyek

Önkormányzataink életében az elmúlt egy-két hónap legjelentősebb eseményei a 2009. évi költségvetés előkészítése, a közmeghallgatás, majd azt követően a 2009. évi költségvetés elfogadása voltak. Ez utóbbiból kettő is jutott, hiszen a Cserhátsuránnal közösen fenntartott intézmények költségvetését is el kellett fogadnia a képviselő testületeknek, valamint kinek-kinek saját települése költségvetését.

Az intézményeink fenntartása továbbra is rendkívüli pénzügyi erőfeszítést jelent. A körjegyzőség, az iskola és az óvoda fenntartására 23 millió forint hozzájárulást kell fizetnie Herencsénynek. Az intézmények teljes fenntartási költsége 2009-ben 104,9 millió forint, melynek intézményenként változó arányú az állami támogatása, és a fennmaradó rész az önkormányzati hozzájárulás. Ez utóbbi népszerűség arányos, tehát Cserhátsurány fizeti a nagyobb részt. Az iskola esetében az önkormányzati hozzájárulás 48%, az óvoda esetében 55%, és továbbra is a körjegyzőség önkormányzati részesedése a legmagasabb, 72%. A körjegyzőség településeinek képviselőtestületei az egyre nehezedő pénzügyi-gazdasági körülmények miatt 2006. óta szigorú költség-takarékos gazdálkodásra törekedtek. Ennek köszönhetően a körjegyzőség költségvetését a 2006. évi tény 36,8 millió forintról 28,4 millió forintra (2009.

évi terv) sikerült mérsékelni. Herencsény község tartozásai pedig a 2006. évi több mint 30 millió forintról 18,9 millió forintra csökkentek, a költségvetési hiányunk pedig 14,2 millió forintra.

Ennek az ésszerű takarékoságra való törekvésnek az eredményei, hogy intézményeinket, ha jelentős áldozatok árán is, továbbra is fenn tudjuk tartani, ami azt is jelenti, hogy jelentős számú munkahelyet is sikerült idáig megőrizni.

A közmeghallgatáson elhangzott hozzászólások közül (valamennyi elhangzott vélemény építő jellegű és javító szándékú volt) az alábbiakban néhányat kiemelek. A hozzászólóknak Jusztin Józsefné polgármester asszony válaszolt.

Fazekas Jánosné óvodavezető arra hívta fel a figyelmet, hogy gondatlanul és figyelmen kívül bánunk a környezetünkkel. A kaszálék égetéssel több útmenti fát felperzseltek, eltűnt a hangyaboly és a bo-

dzabokor, amikben gyönyörködtek a gyerekekkel, szennyvíz folyik a patakba és megöli az ott korábban megfigyelt élőlényeket. Ezek a rossz példák nagyon nehezé teszik a gyermekeink környezetkultúrára való nevelését.

Szabó Tibor a sportegyesületnek juttatandó támogatás összegét javasolta megemlíteni. Az önkormányzat az imént bemutatott nehéz anyagi helyzete ellenére rendszeresen több százezer forinttal támogatata eddig a sportegyesületünket, emellett támogatja a polgárőrséget is. A költségvetési hiány és a még mindig jelentő adósság mellett ezeket a viszonylag szerény összegű támogatásokat úgy kell értékelni, hogy az általa fontosnak tartott célokért az önkormányzat erején felül is hoz áldozatokat. A támogatott szervezetektől pedig (különösen a sportegyesülettől) elvárható, hogy mindent tegyenek meg saját erőből a szükséges források előteremtése

érdekében (pl. tagdíjak, pártoló tagság, pályázatok stb.). A közmeghallgatáson elhangzottak eredményeként a sportegyesület és a polgárőrség önkormányzati támogatása megemelkedett.

Magyar Sándor, utalva a környezetkultúrára, megjegyezte, hogy a közmunkásokra jobban oda kellene figyelni. Javasolta, hogy ne csak az adott évi költségvetésről, hanem az előző év teljesítéseiről is legyen közmeghallgatás. Felhívta a figyelmet egyes utcák felújításának szükségességére, és tarthatatlannak nevezte, hogy jártában-keltében azt tapasztalta, egyes önkormányzati uta-

kat valakik elzárnak, illetve elszántanak. Megemlítette azt is, hogy a szemétszállítás díjának megállapításakor valahogyanfigyelembe kellene venni azt is, hogy az egyes háztartásokban nagyon különböző mennyiségű hulladék keletkezik.

A közmeghallgatás óta megtudtuk, hogy az önkormányzat nem nyert azon a pályázaton, ahol útfelújításokra, a buszforduló rendbe tételére és a ravatalozó átépítésére akart forrást szerezni. Sajnos lépten-nyomon az tapasztalható, hogy a pályázati/támogatási rendszert teljesen átszövi a politika, és ezt jónéhány település megsínyli.

A hozzászólók között volt még Bartus János (ő indította a hozzászólásokat, és több ízben is hozzájárult véleményével a közmeghallgatás eredményességéhez). A hozzászólók között volt még: Praszna Lajos (közmunka, pályázatok, szennyvíz), Balázs Imréné Katulin Margit (szemétszállítás, zsákok), Hevér Józsefné (temetői szemét). Köszönjük a véleményeket!

Idén tavasztól Herencsény község egy pályázati úton elnyert 9 személyes Volkswagen márkájú kisbusszal gyarapszik, melytől településünk működésének és az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások színvonalának javulását várjuk. Cserhátsurány község önkormányzata, mint iskolafenntartó, iskolabuszra pályázott és nyert, így várhatóan a következő tanévtől kezdve a herencsényi gyereket is ők fogják szállítani az iskolába. **Jávor Károly**

A legnagyobb kincs

A víz világnapja

Édesvíz, furcsa szó, hiszen nem is édes, hanem arra utal, hogy nem tengeri. Nélküle a szárazföldön nem létezhetne élet, mi emberek sem lennénk. Testünk háromnegyede víz. Fárasztó munka, sportolás közben meleg napokon kincsként értékeljük, máskor pedig eszünkbe sem jut fontossága.

Ezért nyilvánította az ENSZ március 22-ét a Víz világnapjává, 1994-óta emlékezünk meg természeti kincsünkről, minden évben más és más összefüggéseire rámutatva. Földünk 70 százalékát víz borítja és mindössze a vízkészletünk 2.5 százaléka alkalmas szomjúságunk eloltására. Ezt használja az ipar, minden gyár, üzem, iskola és háztartás. Az édesvízkészlet gleccserek és állandó hótakaró formájában található részét nem számítva, az édesvíz 98 százaléka felszín alatti víz, ezért különösen fontos a felszín alatti vizek védelme.

A víz világnapja

Magyarország ivóvízellátásának több mint 95 százaléka felszín alatti vizeken alapszik, mégis roszszul bánunk a vízzel. Elszennyeztük hazai folyóinkat, a Dunát, a Tiszát, a Sajót, szinte valamennyit. Persze mondhatjuk, hogy a szennyezés java határainkon túlról érkezik, de mi is megtesszük a magunkét. Alsó

szomszédaink azért nem kapnak tőlünk rosszat, mint ami hozzánk érkezett, mert a folyók öngyógyításban csodákra képesek.

Herencsény a Duna és a Tisza vízgyűjtőjének a határán fekszik, sok forrásunk van, szinte paradicsomi helyen vagyunk. Szinte kifogástalan vízhez jutnánk akkor is, ha a vezetékes vízhálózati rendszerrel lenne baj. Őrizzük meg vizeink tisztaságát, mert eljön az idő mikor szükségünk lesz rá. Még nincs késő a vizek védelmében eljárni, Herencsény lakosai is felelősek a víz tisztaságáért, ugyanúgy mint a nagyvárosokban lakók.

Lassan kezd az emberek szemlélete is megváltozni a vizekről, de még van mit javítani. Az elmúlt évtizedekben hazánk polgárai is rádöbbenek, hogy milyen hatalmas érték az édesvíz. Ma már a legritkább esetben látni olyan embert, aki a Dunában mossa a kocsiját. Mozgalmak alakultak, melyek tagjai nyitott szemekkel figyelik az ipari vízszennyezést, például a Rába vagy a Tisza esetében.

Hazánk gazdag édesvízkészletben. Olyan stratégiai cikk, amely szakértők szerint a jövő kőolaja lehet. Van hír olyan tervekről is, hogy a tőzsdére kerülhet a víz pár éven belül. Világszerte viszont nagyon kevés az egészséges, fogyasztható édesvíz. Az UNICEF becslése szerint naponta 4500 gyermekáldozata van a fertőzött víznek. Az egészséges ivóvíz az egyik legnagyobb értékünk, s ezt a kincset, együtt kell, együtt fogjuk megőrizni. **tácsik**

Mint sok minden más ünnep, ez is Rómából ered. Valentin római keresztény pap volt, akit a keresztényüldözések idején február 14-én végeztek ki. Pártfogói halála napját tették meg a szeretet és a szerelem ünnepévé. Gyorsan terjedt kultusza, de csak az 1400-as években ért angol területekre, ahol

az ifjak főleg versekkel és apró ajándékkal lepték meg a gyengébb nemet. Franciaországban szív alakú piros dobozba tették a fiúk a leányzók neveit, ami természetesen a későbbi kedvesük is lett. 1700-ban megjelenik az első Valentin napi verses kötet is. A 19. században, pedig a Valentin napi üdvözlőkártya küldése

Valentin napja

vált szokássá. A Valentin napi ünnep és köszöntés Magyarországon az 1990-ben éledt fel.

Babonák is akadtak erre a napra: Ennek számított, ha kilenc magvú almát evett a leány. Ilyenkor a kilenc magot egy óvatlan pillanatban a kiválasztott fiú zsebébe kellett rakni, s akkor biztos, hogy az áhí-

tatott nagy szerelem nem maradt el. Akik már nagyon szerelmesek, és azt akarják, hogy szerelmük örökké kitartson, egymás hajszálait süssék tésztába, és közösen fogyasszák el. A csángók ugyanezt cselekedték a körömmel. Meg kell hagyni eléggé ízléstelen, de hát a szerelemért mindent. Valentin napon nem szabad megsértődni, megharagudni. Bálint napi időjósítás: ha ezen a napon hideg, száraz idő van, akkor jó lesz az évi termés.

Valentin egyébként magyarul Bálintot jelent, ezért nálunk Bálint napként is szokták emlegetni. Hazánkban főként a kereskedelmi média révén a 90-es évektől vált népszerűbbé a szokás, hogy ezen a napon ajándékkal lepjük meg kedvesünket. Az idő múlásával nemcsak a szerelmesek napja lett, hanem a szereteté is. Illő minden olyan embert megajándékozni ezen a napon, aki a szívünkhöz közel áll.

Azt se feledjük el, hogy nemcsak Valentin napkor fontos a szeretet, a törődés, a odafigyelés! Ennyi hasznos ismeret után, tehát nem árt megjegyezni egy nagyon fontos és komoly szabályt. *Minden ünnep attól szép, mert az emberek érzik és hiszik, hogy az a pillanat értük és nekik szól.* Tehát utólag is boldog Bálint napot!

tácsik

A nemzeti ünnep

Március 15-e a magyarság lelkéhez legközelebb álló ünnep, jelképpé vált, nemzetünk szabadságszeretétét, szabadság utáni vágyát fejezi ki. Az első ünnep óta eltelt 161 év, sokat változott a világ, de nekünk mégis megmaradt ünnepnek. Ezen a napon emlékezünk dicsőségre és bukásra, és párhuzamot vonunk napjaink történéseivel is. Ezen a napon talán szorosabbá válnak a társadalom láncszemei és erősebbek leszünk lélekkben.

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc Magyarország újkori történetének egyik legfonto-

sabb és meghatározó eseménye, a nemzeti identitásunk egyik alapköve. Társadalmi reformjaival a polgári átalakulás megindítója. Szerves része volt az 1848-as európai forradalmi hullámnak, azok közül viszont lényegében egyedül jutott el a sikeres katonai ellenállásig. Eredményességét mi sem mutatja jobban, hogy csak a cári Oroszország beavatkozásával lehetett legyőzni, amelynek soha ekkora hadserege addig nem járt még külföldön.

Bebizonyosodott, hogy itt van a magyar nemzet Európa szívében, és nem adja meg magát egykönnyen. Ez a szabadságharc a szív harca volt, amely megmutatta, hogyha elszántak vagyunk és összefogunk bármire képesek lehetünk!

bálint

Az igaz húsvét

Jézus volt az első és egyetlen, aki szembe fordulva a szemforgató álnoksággal, a földi gazdagság ígérete nélkül hirdette, hogy az igazi boldogság Isten országának elnyerése. Hiába gazdag valaki a földi élte során, az még nem jelenti azt, hogy elnyeri a végső boldogságot, a feltámadást, Isten országát!

Az igazi húsvétot a Golgota – misztérium jeleníti meg számunkra, amikor Jézus Krisztus elfogadta az Atya akaratát, halálával és feltámadásával legyőzte a gonosz hatalmát. Bebizonyosodott, hogy az ember saját maga ugyan érhet el kisebb, nagyobb sikereket, de tartós és értékes életet csak az Isten Igéjével megszentelt élet tud adni az embereknek.

A palóc nép nem más, mint a keresztény ember hitének letéteményese, aki mint az erdélyi székelyek, a moldvai csángók, a nagyvilág forgatagoktól elfordulva őrzi a hitet. Vallja ma is, hogy minden létező Isten hierarchikus rendjébe illeszkedik, s az egész teremtet világ igazi végső célja Isten országának elnyerése. Mit csinál a palóc ember? Belesimul a cserháti dombjaiba, a Mátra hegyeibe, csak a patinától zöld templomtornyok, mint jelző oszlopok tudatják a vándorral, hogy emberlakta tájékon jár. Na meg az, hogy a falvak körüli földek gondosan megműveltek, szarvasmarhák legelésznek, s az egészen látszik, hogy minden úgy történik, hogy a földnek se fájjon. A palóc becsüli a földet, mert Isten teremtet világa, s amellyel a gyerekek, az unokák felé, de legelőször az Úr felé kell elszámolnia. A palóc tudja, pontosan a fentebb említett hierarchikus rend tiszteletben tartá-

Locsolkodás Hollókőn

sa miatt, hogy csupán használója és nem birtokosa a környező világnak. Nem véletlen, hogy a Szentkúti és Máriabesnyői Szűzanya Kegyhelyek is földünkön vannak, hisz Palócország hitvilágában is rend van.

Húsvét ennek az Isteni eredetű rendnek az üzenetét küldi a világnak, hogy soha nincs későn az őszinte bűnbánat, a bőjt, a belső elcsendesedés. Mindig van remény Isten keresésére mindazoknak, akik megcsömörlöttek a fogyasztói társadalom – plazma tévés, autólizinges, mindent ma megveszek hozomra –

földhözragadt világától. Ami mindent ígér, de mit ad cserébe a földi javak mellé? Faust doktor eladta a lelkét a mindentudás csalfa ígéretéért, s cserében nem a boldogságot, hanem a földi poklot kellett megélnie.

Most nemzetünket ostromozza a média a gazdasági válsággal. Mint a szögek marnak belénk az ijesztgetések, de valójában ki a felelős azért, hogy a mindennapi munkánk semmivé válik, az eddig megtermelt javaink elértéktelenednek? Az Istent tagadó, önhitt világ a felelős!

Az Istent tagadó ember cselekedetei hozták ezt a helyzetet, s nekünk a kötelességünk, hogy mint ezer éve mindig, a mostani húsvét ünnepén is hirdessük, hogy van feltámadás, követnünk kell az Igét, elfogadni Isten rendjét, megtartani parancsolatait, s Jézus parancsát, a szeretet törvényét.

Mint minden tavasz és minden húsvét, a reményt, az újjászületésbe, a feltámadásba vetett hitet adja nekünk, s kötelességünk, hogy jóakarát emberként ebben reménykedve, szeretetben éljük, s adjuk Isten kezébe nemzetünket, családjunkat s magunkat. Biztos, hogy ebben az esetben méltó ünnepben lesz részünk!

Kalmár Ildikó

A búzaszentelés története

Lassan elérkezik április 26. Ez a nap emlékezetes lesz Herencsény életében, rólunk fog szólni a média egy része, amelyet az országos búzaszentelésnek köszönhetünk. De honnan is ered a története a szokásnak?

A búzaszentelés pogány eredetű népszokásként indult, de a keresztény liturgiában gyökerezett meg. A római katolikusoknál a Szent Márk napjához, április 25-éhez legközelebb eső vasárnap tartják a búzaszentelést. Az ünnep fénypontja a körmenet, a vetés megáldása. A hívek a jó termésért és a természeti károk elhárításáért imádkoznak, s nem csak a búzáért, hanem minden vetésért, még a fákat és szőlőket is megáldották.

A hagyomány szerint az első körmenetet Liberius pápa a 4. század közepén rendelte el.

Nyugat-Európa országaiból a 9. században kerülnek elő írásos adatok. Magyarországon a korai középkorban jelent meg a búzaszentelés szokása. A búzaszentelés a kommunista hatalomátvétel után visszaszorult, nem felelt meg az agrárdeológiának. Csak néhány Észak-magyarországi településen

lész kísérlete meg ezekben az időkben a búzaszentelést. A rendszerváltás után újjáéledt a szokás, az országos búzaszentelőről tudósít a média egy része is.

Sok hiedelem és hagyomány alakult ki az országunk területén a hosszú évszázadok alatt. A néphit, mint minden más szentelménynek, a megszentelt búzaszálaknak is különös erőt tulajdonítottak. Tolnában a megszentelt és hazavitt búzaszálakat az állatoknak adták. Pereszlényben, ahol a pap megfordult, amikor a négy égtáj felé hintette a szenteltvizet, onnan egy maroknyi földet vittek haza és elhintették a méhek előtt, hogy a raj ne menjen el. Nógrádban, Hevesben mindenki tépett egy-egy szálát, és a férfiak a kalapjuk mellé tűzték, az aszszonyok imakönyvükbe préselték. Néhol szokás volta búzaszentelésre zöldség magvakat és egyéb növények magvait is elvinni, hogy azok is megszentelődjenek.

Tápén a szentelés alatt koszorúkat készítettek a búzából és ezt a templomi zászlóra helyezték, majd nyolc nap után levették és a határ négy sarkába helyezték a jégverés ellen. Sok helyén bele is süttöttek a kenyérkovászba a megszentelt búzaszálakat.

A palócok a jószágoknak is adtak belőle. Almágyon, és Medvesalján főleg a kacsák és tyúkok elé szórták. A magyar területeken sokféle szokás volt a búzát a vetőmaghoz keverni és viharban a tűzre dobni, vagy az eresz alá dugni.

A muravidékiek szerint Szent Márk napján: „Ha megszólal a pacsirta, a béka, jó termés várható, ha nem így történik, vagy a fülemüle hallgat, akkor változékony lesz a tavasz.

De gyakori még mind a mai napig a szentkép mögé tűzött búzaszál is. **t.b.**

Már abba a korba értem, amikor minden mai történésről valami emlék jut eszembe. A minap hallom, hogy bezárt a bolt, szerencsére új tulajdonossal újra nyit. Ez mindenképp megnyugtató. A gondolataim azonban vissza-visszatérnek a bolthoz, amely kisebb-nagyobb átalakításokkal vagy száz éve látja el a falut, sorsában osztozik a falu sorsával. Egykori tulajdonosa, Lővy Gyula neve ott olvasható a hősök sírján, munkaszolgálatosként halt meg sok magyar katonával együtt. Gyermekkoromban az öregek sokat meséltek róla, nagy kópé volt, egy kis huncutsággért nem kellett a szomszédba menni.

Jól emlékszem a hatvanas évek elején az olajos padlós boltra, ami

még minden berendezésében Lővy Gyula emlékét idézte. Mindig petróleumszag terjengett a levegőbe, mert minden negyedik vásárló petrólt is vett, és abból néhány csepp mindig a padlóra került. Jellegzetes eleme volt a helyiségnek a cukorkás üvegek sora, és a ruszlis hordó, amiből facsipesszel szedték a halat és hagymát. A barna pult Szandai ház felőli oldalán nagy tömbben árulták a zsírt és a lilásvörös lekvárt, a Hitler szalonját. Mindkettőnek meglehetősen rossz íze volt, de nem válogatni jártunk a boltba.

Akkoriban alakult a téesz, lassan megszűnt otthon a kenyérsütés

is. A bolti kenyérellátás azonban meglehetősen akadózott, és mindig a legszárazabb kenyeret hozták a faluba. Olykor több órát kellett várakoznunk, amíg az autó megjött, és a flegma kenyérszállítók kirakták a kemencés kenyérünkhöz képest silány portékát. Mindig vágytunk a finom krumplis kenyérre, amit nagymamám süttött, de már nem volt sem búza, sem malom. A boltosok is egy-egy korszakot jellemeztek. Ezekben az áruhiányos kemény időkben a surányi Nagy Bandi és felesége, Erzsébet volt a boltos, majd a szandai Majorosék következtek. Majoros néni még népviseletbe járt, ő volt a falusi boltosvilág utolsó képviselője.

De ha már a neveknél tartunk, még volt szerencsém látni Barát Mihály boltját az orvosi rendelővel szemben. Misa sógor, Ilona néném férje közönséges gazdálkodóként élte le életét, még túl a nyolcvanon is igen tevékeny volt. Imponált nekem, hogy

A boltról jut eszembe

Korabeli szatócsbolt

mintaszerű nyúlfarmján az állatokról tenyésztési naplót vezetett. Az igazi különlegesség azonban házában egyik sarokszobája volt, ahol a lefalazott utcai ajtó mögött egy igazi szatócsbolt rejtőzött évtizedeken át. Az államosítások idején záratták be a boltot, de annak berendezése, az árukészlet egy része még a nyolcvanas évek végén is megvolt. Akkor vette meg a hamuszürkére festett pultot és polcokat a balassagyarmati Palóc Múzeum. Sajnos nem becsülték meg, tudtommal a rossz tárolás következtében megsemmisült a berendezés. A Balassagyarmatról készült Civitas Fortissima könyvben egy reklámfelirat található, amely egykor a Barát bolt része volt.

Bár gyermekkoromban gyakran megfordultam náluk, a csipkerózsika álmát alvó üzlet elkerülte a figyelmemet, talán nem is akarták megmutatni. Már felnőttként fedeztem fel, döbbenet néztem a petróleumos kannákat, az öreg mérleget, a fiókokban rafia között tartott petróleumlámpa-üvegeiket, divatjamúlt, de még akkor is csodálatosan élénk színű pántlikákat, cérnákat, fonalakat. Csodálkozásomat látva egy történetbe kezdett:

A harmincas évek elején egy Amerikából hazatért vállalkozó kibérelte a szobát, és szatócsboltot nyitott. Hamarosan tönkrement, és a bolt berendezését árverésre bocsátották. A házigazda nem akart újabb bérlőt, inkább kevés összegyűjtött pénzén megvette. Kétszáz pengőért megkapott mindent, mivel más jelentkező nem volt. Minden pénze elment a boltra, így az apósától kért kétszáz pengőt, hogy árukészletet vásároljon.

Nem kis izgalommal ment Balassagyarmatra, ahol egész utcasort alkottak a zsidó nagykereske-

dések. Az utca elején volt Rubinstein úr bőrnagykereskedése, először oda tért be. Kért egy fél tábla cipőtalpat, amin az ismert kereskedő igen elcsodálkozott. Azt hitte talán új suszter jelent meg a környéken, mire ő restelkedve bevallotta, hogy boltot nyitna. Szégyellte a mérészségét, hogy közönséges paraszt létére ilyen úri vállalkozásba kezd. A kereskedő azonban nem csodálkozott, sőt azonnal szót a segédjének, hogy állítson össze egy kollekciót. Az újdonsült szatócsijedten nézte, mint hordják ki a kocsira a bőröket, sarkakat, faszeges dobozokat, cipőkrémekeket. Szólt, hogy nincs annyi pénze, de Rubinstein úr csak mosolygott.

Végül megkapta a számlát, ahol egy oszlopba a nagykereskedelmi árat írták fel, mellé pedig azt, hogy mennyiért árulja. Akart ötven pengő előleget adni, de azt a választ kapta, hogy majd ha az üzlet beindul, akkor fizet. Ezután Barát Mihály betért a következő nagykereskedésbe, majd a harmadikba. Mire az utca végére ért, a kocsija roskadáig volt áruval, és a kétszáz pengő ott lapult a zsebében. Mindenki mutatni akarta a bizalmát, és ez neki nagyon jól esett. Úgy érezte, hogy befogadta őt a kereskedők társadalma. A vállalkozás fellendült, két év múlva vá-

sárolt egy hathengeres Ford kisteherautót. A faluban csak neki volt autója, még a gróf is csak hinton járt. A háború aztán elvitte a furgont, a békét követő új világ pedig az üzletet. S közben eltűnt Balassagyarmat virágzó zsidó közössége, sokukat elnyelte a koncentrációs táborok pokla, aki túlélte kivándorolt. Ma már csak egy szerény múzeum, és egy hatalmas temető őrzi az emléküket.

Barát Mihály amikor felidézte Rubinstein úr emlékét, könnybe lábadt a szeme. Élete legszebb, legsikeresebb éveit köszönhette neki, az ő segítőkészsége, jóindulata indította el a vállalkozás útján. Sem vele, sem a többi nagykereskedővel nem volt soha vitája, egyikük sem akarta becsapni soha.

Véglegesen elmerült ez a világ, Lóvy Gyula és Barát Mihály szatócsboltjának a világa, ahol a harmincas években citromot, fügét árultak, majd jött 40 év, amikor ezek nyomtalanul eltűntek a herencsnyi boltból. Ma már sok minden kapható, de ilyen veszélyben még soha nem volt a falusi kereskedelem. A városok áruházaiiban, olcsóbbak az árúk, aki teheti, ott vásárol. Ha tehetjük, vásároljunk a helyi boltokban, ne történjen meg, hogy véglegesen bezárjanak.

Pekár István

Foghúzás

Hatéves lehettem, amikor először Balassagyarmaton jártam. Fogat húzattunk. Amikor a farmotoros buszra édesanyámmal feltülekedtem, olyan izgalom fogott el, hogy a fogfájás miatti szorongásomat el is felejtettem. Persze nem is nagyon félhettem tőle, hiszen azt mondták, hogy csak egy pillanat az egész, és a fájó fogam nem lesz többé. A 22 kilométeres út végtelen hosszúságúnak tűnt Gyarmatig, ekkor értettem meg, hogy Herencsnyén kívül más faluk is vannak: Surány, Haláp, Mohora, Szügy. Mindenütt újabb és újabb emberek szálltak fel, akiket a piros-pozsgás vidám nándori kalauz, Laci

úgy köszöntött, mintha ángyai, sógorai érkeztek volna hozzá vendégségbe. Látszott ez a munka élete értelmére. Magabiztos volt, és öntudatos, mintha az egész busz az övé lenne.

Gyarmat számomra maga volt a város. Két, sőt háromszintes házai, kirakataival, macskaköves főutcájával elképesztett. Édesanyámmal a buszpályaudvarról kijövet átvágtunk a főutcán, amelyik roppant forgalmas volt. Két-háromszáz méterenként jött egy teherautó, lovas kocs, motorbicikli. Erőt gyűjtöttünk az átkelésre, és nekivágtunk. Csak az út közepéig jutottunk, amikor füttyszó harsant, a rendőr magához intett.

– Csak a zebrán lehet átkelni, tíz forint bírságot fizetnek – mondta ridegen. Édesanyám riadtan kérdezte,

hogyan mi az a zebra. Akkor megmutatta, hogy tőlünk vagy harminc méterre fehér csíkok vannak az útra festve. Még ragyogó fehér volt, néhány napja került oda. Ilyenek vannak Pesten is! – tette hozzá lekezelően a rend zord őre, miközben édesanyám pityeregve kifizette a hatalmas bírságot. Az én gyermeki lelkemet ez az intézkedés is lenyűgözte. Micsoda jó dolog rendőrnök lenni.

Miután végre átértünk az úton, orromat finom pörköltszag csapta meg. A Béke étterem mellett volt az OTI egykori épülete, ahol a fogászat működött. A váróterem dugig volt feldagadt képű emberekkel, akik egymást különféle rémtörténetekkel szórakoztatták. Ígybe tört injekciós tűk, betört foggyökerek, a vésés, a fúrás gyötrelme, a begyulladt korona, a szápadlást véresre dörzsölő műfogsor volt a legfőbb beszédtema. Vagy két óra várakozás után sorra kerültünk. Egy sovány, ideges orvos fogadott, aki ingerülten lenyomott egy székbe. Ő volt Szimán Vince.

– Miért nem mossa ez a gyerek a fogát, legalább hármat kellene húznom – mordult anyámra. Végigkopogtatta a fogaimat, amelyiknél a legjobban felszisszentem annál megállapodott. Hátrafordult, majd egy kis barna orvosságos üveg szájjára egy kis vattacsomót szorított, és az üveget kétszer megfordítva valami folyadékot öntött rá. Aztán a vattát hirtelen rászorította a fogamra. Rettenetesen hideg volt, szörnyű fájdalmat okozott, szinte csillagokat láttam. Felsikoltottam, de akkor már egy fogóval meg is markolta a lyukas fogamat, és egy csavarással kirántotta. Ez újabb borzalmas fájdalmat okozott, de már túl is voltunk az egészen. Nem tartott öt másodpercig. Én a váratlan mérénylet miatt még sírdogáltam, de Szimán rosszkedvűen egy vattát nyomott a sebbe, és elbocsátott.

Bizony némiképp haragudtam édesanyámra, hogy nem készített fel erre a megrázkódtatásra, de az épületből kilépve újra lenyűgözött a hatalmas város. Édesanyám, hogy kiengeszteljen, vett nekem egy ötvenfilléres fagyit. Ilyet még életem-

ben nem láttam, amint a kezembe került azonnal beleharaptam. Teljesen csalódottan vettem tudomásul, hogy milyen hideg, azt hittem olyan, mint a herencsényi boltban kapható csokival töltött fagyítócsésér. Gyorsan megtanultam, hogy nyalogatni kell, és akkor egész különleges élményt nyújt. Még az sem zavart, hogy citromfagyi lévén átható állott íze volt. Később tudtam meg, hogy ez a citrusolaj avasodása miatt képződő kátrányíz, ami a bambira is oly jellemző volt.

Hétfő lévén elnéztünk a piacra is, ahol ezrével tolongtak az emberek. A nők nagy része még népviseletben járt, a férfiak között is sok volt a csizmás, kalapos ember. A viselet alapján minden asszony faluja felismerhető volt, a féketők, vizitkék,

kendők, kötények, singellések, pislanccsik, margitdíszek nyilvánvalóvá tették a hovatartozást. Legalábbis a felnőttek számára, mert nekem ez olyan volt, mint az ezeregy éjszaka bazárja.

A piacról jövet megéheztem, így betértünk a Balassa étterembe, ahol egy zónapörköltet ettünk. Csodálatosan finomnak találtam, pedig otthon egy falat húst nem tudtak belém erőltetni. A gyarmati kirándulás annyira tetszett, hogy néhány hét múlva egy újabb foghúzásra vállalkoztam, még Szimán Vince savanyú képe sem tudott elriasztani. **pekár**

Történetek, legendák

Az Égettember földje

Az Égettember dűlő nevének története az 1800-as évekre tehető, pontos idejét meghatározni ma már nem lehet. Titokzatos, kicsit borzongató elnevezés, sokan nem is hallottak még róla, s még kevesebben ismerik a pontos helyét. A terület Herencsény határának legtávolabbi része, Nelázd Kutasó felőli határán található. Megközelíthetjük a pásztói országút és Liskó felől is, az utóbbi esetében Nagyszőlőtől egy kilométernyi erdei út vezet fel a fennsíkra.

Régen erdő borította ezt a földdarabot is, a nemes fafajokat kiirtották, és herencsényi viszonylatban elfogadható minőségű szántóföld lett belőle. Talán az erdőirtás közben az egyik favágó megégett, ma már nem tudjuk, hogy miként érte a szerencsétlenség, de nem halt meg rögtön. Az égett ember sokáig szenvedett, jajgatott halálos ágyán, míg a halál kínjaitól megszabadította.

Halála napján évről évre jajgatását vélték hallani Nelázd lakói. Az egykori tanya mellett nagy árkok húzódnak, a legnagyobb a nevezetes Tóvik-árok. Átkelni rajta

csak néhány helyen lehet, de mellette vezet a legközelebbi gyalogút Kutasóra, vagy ahogyan az öregek mondják, Gutásra. Jellemző, hogy a nelázdai tanyától Herencsény 6 kilométer, Kutasó pedig csak kettő. 2 km. Nos, a gyalogút bizonyos szakaszain hallani az égett ember jajgatását. Különösen akkor, ha az ember nem figyel semmire, és nem merül gondolataiba. Talán ma is hallanánk a kísérteties hangokat, ha arra járnánk, de csak néhány vadász és gombaszedő fordul meg nagy ritkán a területen. Aztán ők is gondjaikba merülnek, figyelmük csapong, lelkileg korunk embere már nem készül fel az ilyen túlvilági hangok fogadására.

Az Égettember dűlőhöz még egy furcsa történet kapcsolódik. Amikor a területet elhódították az erdőtől, nagy váltva forgató ekével szántották fel a területet, hogy mélyebben művelhessék. Ahogyan elkezdtek szántani a béresek, kígyók fordultak ki a megbolygatott földből. Először csak néhány, majd egyre több. Mint a parasztemberek általában agyonütötték az elsőket, majd már nem győzték, nem tudták melyik él és melyik nem. Alig tudtak dolgozni rendesen miattuk. Érdekes módon a következő évben is találtak kígyókat, sőt mintha több lett volna.

Ha elgondolkodunk a két történeten, az juthat eszünkbe, hogy a természet háborgatása, a táj békéjének megzavarása furcsa következményekkel járhat. Vigyázzunk erdeinkre, fáinkra!

Tanuljuk meg a nevét!**Foglalkoztatási Információs Pont**

Herencsény a Balassagyarmati Kistérséghez tartozik. A helyi önkormányzat és a Balassagyarmati Munkaügyi Központ összefogásának jóvoltából megtörtént a csatlakozás a FIP hálózathoz.

A program célja, hogy a hátrányos helyzetű (pályakezdő, munkanélküli) embereket előtérbe helyezze segítse elhelyezkedésüket a munkaerő-piacon. A FIP pont hálózat minden kihelyezett közösségében a tanácsadó munkatársak sikeresen elvégezték a „Konzorcium Nógrád megyében a munkaerő-piaci esélyegyenlőség javításáért” indított továbbképzést. A képzés alatt tanultakból, és saját tapasztalatok útján foglalkozunk embertársainkkal, és próbáljuk elhelyezni őket a munkaerő-piacon, több-kevesebb sikerrel.

Ha egy álláskereső felkeres minket, az internet erre alkalmas web-helyein több ezer állásajánlatból böngészhet. Ezen web-helyek listáját, és erre alkalmas címeket biztosítunk az álláskeresőnek. Magyarországi és külföldi állásajánlatok megtekintésére egyaránt van lehetőség. Akinek semmiféle számítógépes ismerete nincs, annak is mindenben a segítségére leszünk. Az álláskeresés közben tanácsadás folyik. Itt többek között: önéletrajzzal, szakmai önéletrajzzal, motivációs levelek, és kísérőlevelek készítésével, állásinterjúra való felkészítéssel foglalkozunk. Kibővített tanácsadói szolgáltatásaink közé tartozik még a jó munkaszerződés ismertetése, munkavállalói, és munkáltatói jogok és kötelezettségek vázolása, valamint az Európai Unió tagállamokban

Hirdetmények**Vásároljuk a hulladékgyűjtő zsákokat**

A Herencsényi Önkormányzat kéri községünk lakosságát, hogy a személygyűjtés akadálytalan működése érdekében folyamatosan vásárolják a hulladékgyűjtő zsákokat! Ne tekintsük ezt nyugnek, hanem olyan kötelezettségnek, amit a 21. században egy európai településen megkerülhetetlen! A zsákok a Polgármesteri Hivatalban vásárolhatók meg.

Segítsük Alapítványunkat!

A Palócföld Alapítvány kéri a község adózó polgárait és a Herencsényből elszármazott honfitársainkat, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával járuljanak hozzá programjaink, rendezvényeink megvalósításához, és a Fonó fenntartásának költségeihez.

Adószámunk: 18641183-1-12

Gyász

2009. február 24-én búcsúztunk
SZILFAI ISTVÁNNÉTÓL (NAGY ILONA).

Született 1931. július 20-án.
78. életévében érte a halál.

Emlékét megőrizzük!

való munkavállalási és tartózkodási jogainkról való tájékoztatás. Felvilágosítást adunk még a Munkavállalói Kiskönyv használatáról, kiváltásáról, leadási lehetőségeiről stb.

A programban résztvevő települések önkormányzatai negyedéven-

ként jelentést készítenek a kihelyezett FIP pont működési tevékenységéről, és azt továbbbítják a Balassagyarmati Regionális Munkaügyi Központ felé.

Kelemen Mária
FIP tanácsadó

Januárban őket ünnepeljük!

(Előző számunkban sajnálatos tévedés folytán helytelenül jelent meg két lakosunk születésnapja. Az érdekeltektől és családjuktól ezúton kérünk elnézést.)

Január 5-én	5 éves	Barkó Bianka Flóra	Dobó K. u. 5.
Január 12-én	45 éves	Szilfai Mihály	Kossuth u. 25.

Februárban őket ünnepeljük!

Február 1-én	70 éves	Oláh Bertalanné Szabó Margit	Kossuth u. 106.
	85 éves	Szandai Jánosné Horák Margit	Béke u. 7.
Február 4-én	15 éves	Szentesi Dalma	Dobó K. u. 7.
Február 11-én	50 éves	Varga István	Lisznyai u. 3.
Február 16-án	25 éves	Bangó Zsanett	Lisznyai u. 12.
	65 éves	Cserődi Istvánné Dropka Mária	Dózsa u. 13.
Február 18-án	60 éves	Horváth Lajosné Kolompár Ilona	Petőfi u. 53.

Márciusban őket ünnepeljük!

Március 2-án	85 éves	Vraskó János	Szabadság u. 17.
Március 5-én	55 éves	Magyar Sándorné Farkas Ilona	Lisznyai u. 6.
Március 7-én	85 éves	Tácsik Jánosné Bartus Erzsébet	Dózsa u. 18.
Március 13-án	15 éves	Oláh Enikő	Kossuth u. 174.
Március 14-én	45 éves	Barkó Ferenc	Köztársaság u. 3.
	45 éves	Barkó József	Dobó K. u. 5
Március 18-án	15 éves	Kiss Emma	Petőfi u. 29.
Március 21-én	35 éves	Csonka Vilmos	Szécsényi u. 13.
Március 23-án	65 éves	Barkó Frenckné Hanzel Margit	Köztársaság u. 3.
Március 24-én	15 éves	Tácsik Boldizsár	Dózsa u. 9.
	65 éves	Hering Istvánné Barát Teréz	Szabadság u. 8.
Március 27-én	15 éves	Farkas Vivien	Akácfa u. 3.
Március 29-én	50 éves	Jusztin János	Szabadság u. 12.

Külön köszöntjük az első születésnapjukat ünneplő kisgyermeket!

Január 17-én	1 éves	Perjési Gergő	Petőfi u. 21.
Január 25-én	1 éves	Fábián Hanna	Kossuth u. 142.
Február 26-án	1 éves	Izsák Szebasztián	Petőfi u. 3.

Isten éltesse Mindannyiukat!